

ما هنوز ابتدای راهیم!

● زینب گلزاری
عکس: رضا بهرامی

مدیون آن‌ها هستیم. بچه‌ها در این زمینه خیلی فعال هستند. فیلم‌های کمک آموزشی مرتبط با موضوعات درسی را به کلاس می‌آورند و دبیر با استفاده از آن‌ها آموزش می‌دهد. البته ما معتقدیم زمانی هوشمندسازی موفق می‌شود که حتی وقتی مدرسه تعطیل است، آموزش تعطیل نشود. در تعطیلات تابستان و سایر تعطیلات در طول سال، دانش‌آموزان باید با مدرسه در ارتباط باشند و این هدفی است که ما در مدرسه دنبال می‌کنیم. با این حساب، ما هنوز ابتدای راه هستیم. فعلاً براساس انتظارات نظام آموزشی پیش می‌رویم اما امیدواریم در آینده به این هدف برسیم و این دور از دسترس نیست و امکانات، دارد تهیه می‌شود.

اجازه بدهید در مورد طرح سومی هم به نام «طرح جم» توضیح کوتاهی بدهم. طرح جم در «سازمان آموزش و پرورش» حرکتی به سمت پویا کردن شوراهای مدرسه است. در این طرح تصمیماتی که در مدرسه نقش تعیین کننده دارند، در شوراهای اتخاذ می‌شوند. مدرسه ما در این طرح توانست رتبه دوم و سوم را در منطقه کسب کند. دبیران لزوم شرکت در این شوراهای احساس می‌کردند و حتی در خارج از زمان مدرسه برای شرکت در شوراهای می‌ماندند. از استادان و صاحب‌نظران دعوت می‌کردیم تا در جلسات ما شرکت کنند و راهکار ارائه دهند.

طرح جم ابتدا در منطقه ۵ اجرا شد و بعد به ۱۰ منطقه رسید. هدف اصلی شوراهای این است که هر اتفاقی که در مدرسه می‌افتد، اول مورد بحث و گفت و گو قرار گیرد و نظرات جمع‌آوری شوند. دبیران توانمندی بالایی دارند. در این شوراهای نقاط قوت و ضعف مورد بررسی قرار می‌گیرند و دبیر در تصمیم‌گیری‌های مدرسه شرکت می‌کند. این موضوع باعث می‌شود فکر و خلاقیت بیشتری در جلسات به کار گرفته شود. پیش از اجرای این طرح بیشتر صورت جلساتی که به اداره می‌فرستادیم، در شوراهای مطرح نمی‌شدند.

● **با نصب تابلوهای هوشمند و تجهیز کلاس‌ها، شیوه‌های آموزشی مدرسه شما چقدر بهبود یافت؟**
کار کردن با تابلوهای الکترونیکی، حداقل استفاده از این امکانات در طرح هوشمندسازی است. من مدرسی را می‌شناسم که در همین منطقه با امکانات کمتر در بخش هوشمندسازی

به نظر می‌رسد «مدرسه راهنمایی پسرانه فردوسی» چند سال پیش از گسترش طرح مدارس هوشمند به دنبال نگاهی متفاوت در امر آموزش و یادگیری بوده است؛ روشی که آموزش را دل‌نشین‌تر و یادگیری را عمیق و پایدار کند. در روند این تلاش و تکاپو، مسئولان مدرسه به سمت هوشمندسازی مدرسه حرکت کرده‌اند. در این گفت‌وگو علی نوریان، مدیر این مدرسه تجربیاتش را با دیگر همکاران حوزه آموزش در میان گذاشته است.

نوریان: پیش از جریان هوشمندسازی شاید ده یا دوازده طرح بود که هر مدرسه می‌توانست به دلخواه اجرا کند. طرح ایجاد کلاس‌های موضوعی یکی از این طرح‌های پیشنهادی بود که ما در مدرسه اجرا کردیم. بسیار خوب بود و ما در اجرای آن موفق بودیم. شاید در آن زمان در منطقه ۴ تنها مدرسه‌ای بودیم که این طرح را اجرا کرد. در این طرح تمام امکانات و ابزار کمک آموزشی به تفکیک موضوعات درسی در کلاس‌های جداگانه قرار می‌گیرند. معلم ریاضی یا جغرافی هر کدام در کلاس مخصوص به آموزش همان درس تدریس می‌کنند و هر زمان به امکانات کمک آموزشی نیاز پیدا کردند، می‌توانند به تناسب از ابزار آموزش همان درس بهره بگیرند. مدرسه ما در اجرای طرح کلاس‌های موضوعی نسبت به مناطق دیگر جلوتر است.

● **طرح مدرسه هوشمند را از چه زمانی اجرا کردید؟**
هوشمندسازی را از چهار سال پیش آغاز کردیم. ابتدا یک کلاس را به ویدیو پروژکتور و رایانه مجهز کردیم. وقتی استقبال و استفاده همکاران را دیدیم، هفت کلاس دیگر را هم تجهیز کردیم. در کنار آن، بحث آموزش معلمان و تولید محتوا را هم داریم. البته ناگفته نماند که بچه‌ها در این زمینه از دبیران جلوترند و خیلی خوب هم پیش می‌روند. بسیاری از محتوای‌هایی که از کتاب‌درسی صورت گرفته به همت دانش‌آموزان بوده است و

می‌کنند، تشویق می‌شوند؟

صد در صد؛ طرح هوشمندسازی مدارس زمانی موفق می‌شود که دبیران علاقه مند را گردآوریم. البته معلمانی که کمتر به استفاده از ابزارهای نوین رغبت دارند هم باید کم کم با این موضوع کنار بیایند و متوجه باشند که فاصله گرفتنشان باعث عقب افتادن خودشان و دانش‌آموزان می‌شود. پنج سال پیش آمار گرفتیم و دیدیم که ۹۹ درصد بچه‌ها در منزل رایانه دارند. پس گریزی نیست. حتی والدین هم باید در این طرح سهیم شوند. البته هنوز بخشنامه یا فلسفه‌ای برای تعیین میزان مشارکت والدین وجود ندارد، اما قطعاً مشارکت آن‌ها می‌تواند نقش مثبت و مؤثری داشته باشد. ما یک کلاس آموزش روباتیک در مدرسه دایر کردیم که والدین دانش‌آموزان آن را برگزار کردند و طرح موفق بود.

• از وبگاه مدرسه چه استفاده‌هایی می‌کنید؟

والدین برای دیدن ریز نمرات بچه‌ها معمولاً به سایت مدرسه مراجعه می‌کنند. وضعیت انضباطی دانش‌آموزان را هم از طریق سایت به اطلاع والدین می‌رسانیم. برخی از دبیران ما هم محتوای تولید شده خود را در سایت می‌گذارند یا کارنامه‌های جداگانه‌ای برای درشان تنظیم کرده‌اند و پیشرفت بچه‌ها را با ذکر جزئیات بیشتری در اختیار والدین می‌گذارند. انعکاس سریع رفتار بچه‌ها از این طریق به والدین، دقت بچه‌ها را بیشتر کرده و موارد انضباطی را کاهش داده است و به این ترتیب، بچه‌ها کمتر خطا می‌کنند. بحث تشویق و تحریک بیشتر هم هست. گزارش مستمر، پیشرفت دانش‌آموزان را بهتر منعکس می‌کند و نقش تشویقی دارد.

خیلی بهتر از ما کار کرده‌اند. مثلاً برخی، آزمون‌ها را در سایت قرار داده‌اند و به طور هم‌زمان دانش‌آموزان در روز و ساعت مشخص در کنار والدین امتحان می‌دهند. این‌ها برنامه‌هایی هستند که ما هم در آینده خواهیم داشت. طرحی داشتیم که تمام درس‌های گروه‌های آموزشی خودمان را در سایت قرار دهیم و امکان استفاده را برای تمام اقشار جامعه فراهم کنیم؛ به طوری که بدون حضور فیزیکی همه بتوانند ثبت‌نام و از کلاس‌ها استفاده کنند.

• بعد از هوشمندسازی چه تغییری در روش تدریس معلمان ایجاد شده است؟

استفاده از ابزار و کار با ویدیو پروژکتور را طی دو هفته به معلمان آموزش دادیم. در زمینه تولید محتوا، هم به دانش‌آموزان و هم به دبیران آموزش دادیم که البته بیشتر بار بر دوش دانش‌آموزان است و در این مورد کمک زیادی می‌کنند. محتوای تولید شده در یادگیری دانش‌آموزان بسیار مؤثر بوده است. به خصوص در درس‌هایی مثل اجتماعی که انتقال اطلاعات تنها از طریق سخنرانی صورت می‌گیرد، با استفاده از فیلم و تصویر ماندگاری مطلب در ذهن بیشتر می‌شود.

• آیا دبیران خودشان به استفاده از ابزار کمک آموزشی تمایل دارند یا شما از آن‌ها می‌خواهید؟

بستگی به دبیر دارد. دبیری که علاقه‌مند است، نیازی به توصیه من ندارد. خودش فراتر از امکانات مدرسه کار می‌کند اما برخی از دبیران دوست دارند همچنان به روش سنتی عمل کنند. آن‌ها با اینکه دبیران توانمند و خوش‌بینی هستند و بچه‌ها هم دوستشان دارند، علاقه‌ای به استفاده از این ابزار ندارند. من سعی می‌کنم با ترفندها و شگردهایی کم‌کم این علاقه را در آنان ایجاد کنم.

• آیا دبیرانی که از ابزارهای نوین آموزشی استفاده